III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG 573. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2022.10.26.–2022.10.27.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok jogállásáról

[COM(2022) 650 – final]

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól

[COM(2022) 655 – final]

A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzása

[COM(2022) 657 – final]

(2023/C 75/19)

Előadó: **José Antonio MORENO DÍAZ**

Társelőadó: **Milena ANGELOVA**

Felkérés:	Európai Bizottság: 2022.7.26.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2022.9.29.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2022.10.26.
Plenáris ülésszak száma:	573.
A szavazás eredménye:	
(mellette/ellene/tartózkodott)	179/0/6

1. **Bevezetés**

1.1. 2022 áprilisában az Európai Bizottság bemutatta a 2020 szeptemberében elfogadott új migrációs és menekültügyi paktum munkaprogramjának utókövetéseként javasolt, a képzett és tehetséges munkavállalókra vonatkozó csomagot. Az új csomag célja az Unióba irányuló rendezett migráció előmozdítása, oly módon ösztönözve a tehetséges és képzett munkavállalók idevonzását, hogy az mind a származási, mind a célországok számára előnyös legyen. A felülvizsgálatok célja továbbá, hogy fejlesszék az Unióban tartózkodó nem uniós állampolgárok jogainak és foglalkoztatási lehetőségeinek hatékonyabb és koherensebb rendszerét, miközben hozzájárulnak ahhoz, hogy az Unió vonzóbb céllá váljon a képzett harmadik országbeli állampolgárok számára.

1.2. Az EGSZB üdvözli ezt a csomagot, amely konstruktív és koherens megközelítést alkalmaz a migrációval kapcsolatban, és reagál arra, hogy javítani kell a jogszerű migrációval kapcsolatos uniós eszközöket. A digitális és a zöld átállás gyorsulásával és egy olyan időszakban, amikor a munkaerő- és szakemberhiány valamennyi gazdasági ágazatban nyilvánvaló, az EGSZB hangsúlyozza, hogy a jogszerű migráció szerepet játszhat a munkaerő- és szakemberhiány kezelésében azokon a területeken, ahol erre bizonyítottan szükség van.

1.3. Az EGSZB már korábban is aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy az új migrációs és menekültügyi paktum a határigazgatásra és a migráció ellenőrzésére összpontosít, és ezért pozitívnak tartja a szervezett és jogszerű bevándorlás irányítása terén elért eredményeket.

1.4. Az EGSZB nagyra értékeli, hogy az Európai Bizottság elismeri, hogy a migránsok már most is döntő fontosságú szerepet játszanak az európai gazdaságban és társadalomban, mivel hozzájárulnak a munkaerőpiac változó igényeinek kielégítéséhez és – ahol szükséges – a munkaerő- és szakemberhiány leküzdéséhez: nagyon fontos a szemléletváltás, amelyet egy normalizáló és pozitív eszmecsere egészít ki.

1.5. Az EGSZB ezért üdvözli, hogy megkönnyítik a tehetségek beáramlását harmadik országokból, hogy segítsenek kielégíteni ezeket a növekvő igényeket, különösen a strukturális munkaerőhiánnyal küzdő ágazatokban.

1.6. Az EGSZB azt javasolja, hogy – anélkül, hogy aláásnák annak jelentőségét – vizsgálják meg azt a narratívát, amely összekapcsolja a nem uniós munkavállalók érkezését a tagállamok munkaerőpiaci igényeivel, hogy megakadályozzuk az újonnan érkezett nem uniós munkavállalók alulfoglalkoztatását és rossz munkafeltételeit.

1.7. Az EGSZB szükségesnek tartja, hogy előrelépés történjen a tehetségek Unióba vonzásának új csatornái terén, ugyanakkor rámutat arra is, hogy a tagállamok munkaerőpiacán más szükségletek is vannak, amelyek kielégítésére a javasolt csomagban előirányzott intézkedések mellett további intézkedéseket kell kidolgozni. Különösen fontos, hogy célzott támogatási intézkedésekkel erősítsük meg a munkanélküliek és inaktívak munkaerőpiaci integrációjának támogatására irányuló erőfeszítéseket.

1.8. Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak ambiciózusabban kellene keresnie a jogszerű és szervezett munkaerő-migráció olyan csatornáit, amelyek a nemzetközi védelemre szoruló embereket is figyelembe veszik.

1.9. Az EGSZB üdvözli a képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzásáról szóló közleményt, mivel úgy véli, hogy ez előrelépést jelent a munkaerő-migráció területén, amely az új körülmények között megfelelő, reális és hatékony eszközöket követel meg.

1.10. Az EGSZB szükségesnek tartja, hogy előrelépés történjen a tehetségbázis ([1]) terén, amely a kezdeti kísérleti verzióval indul, majd a jövőre elindítják a teljes verziót, és rámutat arra, hogy a tehetségbázis sikere és hatóköre attól függ majd, hogy rendelkezésre állnak-e megfelelő erőforrások ahhoz, hogy az eszköz hozzáférhető és működőképes legyen. Üdvözli továbbá a tehetséggondozási partnerségeket, és úgy véli, hogy ezeket harmadik országokkal együttműködve kell fejleszteni. Az EGSZB kéri, hogy hozzanak létre megfelelő értékelési mechanizmusokat, biztosítva a tehetséggondozási partnerségek átlátható megvalósítását és közismertségét, nemcsak magukra az eszközökre vonatkozóan, hanem az együttműködő országok meghatározása tekintetében is: a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartásának mindig jelen kell lennie az Unió bevándorlási és menekültügyi politikájának külső kapcsolataiban.

1.11. Miközben egyes kulcsfontosságú ágazatokban jelentős részben nők dolgoznak, a mobilis és migráns nők adott esetben bizonytalan munkahelyekre és az informális gazdaságra vannak ráutalva, és gyakran különösen ki vannak szolgáltatva a hátrányos megkülönböztetésnek, a társadalmi kirekesztésnek, a munka- és képzési lehetőségek hiányának, valamint a bántalmazásnak, az erőszaknak és a zaklatásnak. Az EGSZB úgy véli, hogy a nők jogainak védelmét és a nemek közötti egyenlőség szempontját erőteljesebben kell érvényesíteni.

1.12. Az EGSZB üdvözli az Európai Unión belüli huzamos tartózkodásról szóló irányelv javasolt felülvizsgálatát. Az EGSZB üdvözli, hogy a javaslat megkönnyíti e státusz megszerzésének folyamatát azáltal, hogy a különböző tagállamokban eltöltött időszakokból a beszámítható évek összeadhatók, továbbá hogy a javaslat elősegíti az Unión belüli mobilitást, és arra törekszik, hogy a szociális védelemhez való egyenlő hozzáférést kiterjessze a más tagállamban huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező uniós polgárokra.

([1]) Az uniós tehetségbázis a nem uniós országokból érkező jelöltek uniós szintű adatbázisa lesz, amelybe a jelölteket képesítések átvilágítását követően, konkrét készségszintek, kritériumok és migrációs követelmények alapján választják ki. Ez lesz az első e célt szolgáló uniós szintű platform és a keresletet a kínálattal összepárosító eszköz (COM/2022/657 final).

1.13. Az EGSZB üdvözli az összevont engedélyről szóló irányelv felülvizsgálatát, beleértve azt a célt, hogy megkönnyítsék és egyszerűsítsék a kérelmezési folyamatot, és biztosítsák, hogy az összevont engedély ne legyen egy adott munkáltatóhoz kötve, bár úgy véli, hogy a 2011-ben benyújtott első irányelvjavaslat tartalmának megfelelően meg lehetett volna kísérelni a jogok körének bővítését.

1.14. Az EGSZB elengedhetetlennek tartja, hogy a felülvizsgálat hangsúlyozza a harmadik országbeli munkavállalókkal szembeni egyenlő bánásmód megerősítésének szükségességét, különösen a munkafeltételek, az egyesülési és társulási szabadság, valamint a társadalombiztosítási ellátások tekintetében.

1.15. Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy a szociális partnereket és más érdekelt feleket be kell vonni a munkaerő-migráció uniós szintű irányításának javításáról szóló vitába. Ezért üdvözöljük az uniós szintű párbeszédet szolgáló javasolt platform létrehozását.

2. **Általános megjegyzések**

2.1. 2022 áprilisában az Európai Bizottság bemutatta a 2020 szeptemberében elfogadott új migrációs és menekültügyi paktum munkaprogramjának utókövetéseként javasolt, a képzett és tehetséges munkavállalókra vonatkozó csomagot. A csomag tartalmazza a huzamos tartózkodásról szóló 2003/109/EK irányelv felülvizsgálatát ([2]), az összevont engedélyről szóló 2011/98/EU irányelv felülvizsgálatát ([3]) és a képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzásáról szóló közleményt ([4]).

2.2. Az új csomag célja az Unióba irányuló rendezett migráció előmozdítása, oly módon ösztönözve a tehetséges és képzett munkavállalók idevonzását, hogy az mind a származási, mind a célországok számára előnyös legyen. A felülvizsgálatok célja továbbá, hogy fejlesszék az Unióban tartózkodó nem uniós állampolgárok jogainak és foglalkoztatási lehetőségeinek hatékonyabb és koherensebb rendszerét, miközben hozzájárulnak ahhoz, hogy az Unió vonzóbb céllá váljon a képzett harmadik országbeli állampolgárok számára.

2.3. A képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzásáról szóló közlemény az Unióba irányuló, gazdasági okok által kiváltott jogszerű migrációra irányadó elveket kívánja rendezni. Azt az akaratot tükrözi, hogy a két felülvizsgálati javaslattal javítani kívánják a jogalkotási pillért, fejleszteni kívánják a tehetséggondozási partnerségeket és az uniós tehetségbázist, valamint elő kívánják mozdítani a jogszerű migráció politikáját a gondozás, az ifjúság és az innováció területén.

2.4. Az EGSZB rámutat arra, hogy a javaslat nem készített elemzést és értékelést arról, hogy miért nem működtek megfelelően az összevont engedélyről vagy huzamos tartózkodásra jogosító engedélyekről szóló jelenlegi irányelvek. Az Európai Bizottságnak elemeznie kellene és meg kellene osztania e működési zavarok okait, feltárva, hogy ezek az okok egyebek mellett annak tudhatók-e be, hogy a tagállamok részéről hiányzik az akarat a végrehajtásra, vagy pedig a túlzott bürokráciának; ezen elemzés és megosztás célja az, hogy a jövőben ne forduljanak elő ugyanezek a problémák.

2.5. Az összevont engedélyről szóló irányelv felülvizsgálatára irányuló javaslat lehetőséget kínál az ehhez az eszközhöz való hozzáférés kiszélesítésére és a nem uniós munkavállalók munkaerőpiaci részvételének megkönnyítésére, miközben megszilárdítja az ezzel járó jogokat, és előrelépést tesz az alkalmazás tagállamok közötti harmonizációja terén.

2.6. Az Unión belüli huzamos tartózkodásról szóló irányelv javasolt felülvizsgálata azt is célul tűzi ki, hogy javítsa annak alkalmazását a különböző tagállamokban, miközben az eljárás egyszerűsítésével és a huzamos tartózkodásra jogosító engedélyek megszerzéséhez megkövetelt időtartam csökkentésével elősegíti az Unión belüli mobilitást.

2.7. Az EGSZB összességében üdvözli ezt a csomagot, amely konstruktív és koherens megközelítést alkalmaz a migrációval kapcsolatban, reagál arra, hogy javítani kell a jogszerű migrációval kapcsolatos uniós eszközöket, és hangsúlyozza azt a szerepet, amelyet a jogszerű migráció tölthet be a munkaerőhiány kezelésében azokon a területeken, ahol bizonyítottan szükség van rá, továbbá a szakemberhiány kezelésében. Az EGSZB már korábban is aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy az új migrációs és menekültügyi paktum a határigazgatásra és a migráció ellenőrzésére összpontosít, és ezért üdvözli a szervezett és jogszerű migráció irányítása terén elért eredményeket.

2.8. Az EGSZB nagyra értékeli, hogy a migránsok már most is döntő fontosságú szerepet játszanak az európai gazdaságban és társadalomban, mivel hozzájárulnak a munkaerőpiac igényeinek kielégítéséhez és – ahol szükséges – a munkaerő- és szakemberhiány leküzdéséhez. Az EGSZB ezért üdvözli, hogy megkönnyítik a tehetségek beáramlását harmadik országokból, hogy segítsenek kielégíteni ezeket a növekvő igényeket, különösen a strukturális munkaerőhiánnyal küzdő ágazatokban. Az EGSZB üdvözli továbbá az olyan innovatív és továbbfejleszthető vállalkozások idevonzására

([2]) (COM(2022) 650 final).
([3]) (COM(2022) 655 final).
([4]) (COM(2022) 657 final).

irányuló lépéseket, amelyek jelentős hozzáadott értéket teremtenek az EU gazdasága és társadalma számára. A nemzetközi kutatási projektek továbbra is hatékony eszközei a világszínvonalú tehetségek ösztönzésének, idevonzásának és megtartásának. Ennek érdekében a hiányszakmákban fel kell gyorsítani és egyszerűsíteni kell a harmadik országbeli szakemberek számára az uniós munkaerőpiachoz való hozzáférést, hogy Európa vonzóbbá váljon a világ más részei számára. Az EGSZB bátorítja és üdvözli az olyan gyakorlati eszközök kidolgozását és bevezetését is, amelyek segítségével a harmadik országokból érkező tehetséges munkavállalók könnyebben összekapcsolhatók és összepárosíthatók a tagállamokban működő lehetséges munkáltatókkal.

2.9. Meg kell vizsgálni azt az értelmezési keretet, amely összekapcsolja a külföldi munkavállalók beáramlását a tagállamok munkaerőpiaci igényeivel. Egyes uniós országokban bizonyos foglalkoztatási ágazatokban és foglalkozásokban strukturális munkanélküliség tapasztalható, amely a strukturális munkaerőhiányból, a munkafeltételekkel kapcsolatos aggodalmakból és abból adódhat, hogy egyes ágazatok/foglalkozások nem vonzóak. Fontos, hogy ezekben az országokban megpróbálják javítani az ilyen ágazatok és foglalkozások vonzerejét a hazai piacokon dolgozó munkavállalók (az adott ország állampolgárai, az uniós munkavállalók és a munkavállalási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli munkavállalók) számára, hogy megakadályozzák az újonnan érkezett nem uniós munkavállalók alulfoglalkoztatását és rossz munkafeltételeit. Ezzel párhuzamosan az uniós tehetségbázis segíthet abban, hogy elősegítsék a nem uniós munkavállalók célzott összekapcsolását az EU-ban elérhető munkahelyekkel, és így elkerüljék az alulfoglalkoztatottságukat.

2.10. Bár az EGSZB szükségesnek tartja, hogy előrelépés történjen a tehetségek Unióba vonzásának új csatornái terén, ugyanakkor rámutat arra is, hogy a tagállamok munkaerőpiacán más szükségletek is vannak, amelyek kielégítésére a javasolt csomagban előirányzott intézkedések mellett további intézkedéseket kell kidolgozni.

2.11. Ebben a tekintetben az EGSZB reméli, hogy (a tervek szerint a nyomonkövetési jelentésekkel) előrelépés érhető el az idénymunkásokról szóló irányelv és a vállalaton belül áthelyezett személyekről szóló irányelv 2023-ra ütemezett javításában. E tekintetben hangsúlyozza, hogy az Európai Parlament és saját állásfoglalásaival összhangban az idénymunkások védelmének biztosítására és különösen a munkaerő-kizsákmányolás elleni küzdelemre kell törekedni ott, ahol azt észlelik, megerősítve és fokozva az erre irányuló munkaügyi ellenőrzéseket az Európai Munkaügyi Hatóság munkájával összhangban.

2.12. Tekintettel az **európai készségfejlesztési program** ([5]) 2020. július 1-jei elfogadására, az EGSZB úgy véli, hogy a migránsokat, a menekülteket és a nemzetközi védelmet kérőket készségeik és képesítésük szintjétől függetlenül egyenlő bánásmódban kell részesíteni. Ezért fontos, hogy minden munkavállaló érvényesíteni tudja készségeit és kompetenciáit, és részt tudjon venni színvonalas és hatékony tanulószerződéses gyakorlati képzésben, átképzésben és továbbképzésben annak érdekében, hogy a sajátos igényeiknek megfelelő rugalmas tanulási pályák alapján és a különböző korcsoportok kellő figyelembevételével beilleszkedhessen a munkaerőpiacra.

2.13. Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak ambiciózusabban kellene keresnie a jogszerű és szervezett munkaerő-migráció olyan csatornáit, amelyek a nemzetközi védelemre szoruló embereket is figyelembe veszik.

2.14. Ami a harmadik országokból származó, tanulási céllal az EU-ba érkező diákokat illeti, kiemelten tekintettel kell lenni az uniós munkaerőpiacra való zökkenőmentes beilleszkedésükre, enyhítve ugyanakkor az agyelszívást: jó lenne, ha megelőző intézkedéseket – például etikus munkaerő-felvételi záradékokat ([6]), a származási országukba való támogatott visszatérésre és visszailleszkedésre vonatkozó mechanizmusokat – építenének be, vagy konkrét erre irányuló záradékokkal egészítenék ki a kétoldalú munkaerő-migrációs megállapodásokat.

3. **A képzett és tehetséges munkavállalók EU-ba vonzásáról szóló közlemény**

3.1. A 2022 áprilisában előterjesztett közlemény átveszi a 2020. évi migrációs és menekültügyi paktum jogszerű migrációra vonatkozó ajánlásait, azzal a céllal, hogy előmozdítsa a jogalkotási és operatív kezdeményezéseket ezen a területen.

3.2. Az EGSZB üdvözli ezt a közleményt, amely szerinte előrelépést jelent a munkaerő-migráció területén, amely az új körülmények között megfelelő eszközöket követel meg. Ebben a tekintetben az EGSZB időszerűnek tartja az ukrán menekültekre vonatkozó konkrét intézkedések felvételét, továbbá sajnálja, hogy ezeket az intézkedéseket korábban nem hajtották végre minden nemzetközi védelemre szoruló személy esetében, különösen a 2015-ös szíriai háború okozta válság idején. Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy az Ukrajnából menekülőkkel kapcsolatban tett lépések és kezdeményezések fordulópontot jelentenek, és a jövőben az Uniónak hasonló esetekben ugyanígy kellene eljárnia.

([5]) https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=hu&catId=89&furtherNews=yes&newsId=9723
([6]) General principles and operational guidelines for fair recruitment and definition of recruitment fees and related costs

3.3. Az EGSZB szükségesnek tartja, hogy a harmadik országokkal együttműködve haladást érjünk el a tehetséggondozási partnerségek terén. Ugyanakkor megfelelő értékelési mechanizmusok létrehozását szorgalmazza, nemcsak magukra az eszközökre vonatkozóan, hanem azon országok azonosítása tekintetében is, amelyekkel együtt kell működni. A jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartásának mindig jelen kell lennie az Unió bevándorlási és menekültügyi politikájának külső kapcsolataiban. Az EGSZB szükségesnek tartja a már befejezett kísérleti projektek eljárásainak és eredményeinek ellenőrzését és értékelését is, amelyeket figyelembe kell venni és fel kell használni az új projektek elindításakor.

3.4. Az uniós tehetségbázisra vonatkozó javaslat előterjesztésekor fontos, hogy az Európai Bizottság a tagállamokkal és a szociális partnerekkel együttműködve úgy alakítsa ki a tehetségbázist, hogy a lehető legkevesebb bürokráciával járjon, és kerülve a felesleges bonyolultságot, hogy a tehetségbázis a lehető leggyorsabban működőképes legyen. A tehetségbázisnak azt kell céloznia, hogy elősegítse a jelenlegi és jövőbeli készségigények kielégítését; ki kell aknáznia a mesterséges intelligencia és más fejlett technológiák által kínált lehetőségeket, oly módon, hogy teljes mértékben kihasználja a harmadik országok állampolgárainak készségeit és tehetségét, és kiegészítse a tagállamok állampolgárainak szerepét és az Unión belüli munkaerő-mobilitást.

3.5. Figyelembe véve a munkáltatók által érzékelt akut munkaerő- és szakemberhiányt, amely sok esetben strukturális jellegű, a tehetségbázis teljes változatának elindításához a megfelelő kiindulópont az lenne, ha a kereslet és a kínálat összepárosításának célzott megközelítését a hiányszakmák listáira alapoznák. Mivel fontos biztosítani, hogy a hiányszakmák nemzeti listái naprakészek legyenek, az Európai Bizottságnak fel kell tárnia az e témára vonatkozó kölcsönös tanulás és szakértői értékelés lehetőségeit.

3.6. A tehetségbázis koncepciójának fejlesztésével együtt fontos, hogy a munkáltatók és a szakszervezetek bevonásával továbbfejlesszük a munkaerőpiacra és a készségekre vonatkozó valós idejű információkat, amelyek lehetővé teszik a tehetségbázis sikeres működését. Ugyanakkor fontos javítani az Unió azon képességét, hogy összehasonlítható és hiteles adatokat gyűjtsön a harmadik országokból érkező migrációval kapcsolatos igényekről, és értelmezze azokat.

3.7. Az EGSZB üdvözli a kínálat és a kereslet közötti kapcsolatokat megkönnyítő megfeleltetési eszköz bevezetését. Úgy véli, hogy ezek a lépések szükségesek a tehetséges munkavállalók toborzásához, de megismétli, hogy ezzel párhuzamosan a tagállamok munkaerőpiacának más ágazataival is foglalkozni kell.

3.8. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy e kezdeményezések sikeréhez a társadalmi és gazdasági szereplők együttműködésére és részvételére van szükség, és elengedhetetlennek tartja, hogy előrelépést érjünk el a köztük folyó európai szintű párbeszéd lehetőségeinek megteremtésében. Az EGSZB egy olyan kiváltságos fórum, ahol meg lehet vitatni a munkaerő-migrációval kapcsolatos operatív és gyakorlati kérdéseket. E tekintetben az EGSZB-nek részt kellene vennie az Európai Bizottság által az új munkaerő-migrációs platformról 2022 végére tervezett magas szintű konferencián. Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy a szociális partnereket és más érdekelt feleket be kell vonni a munkaerő-migráció uniós szintű irányításának javításáról szóló vitába. Ezért üdvözöljük az uniós szintű párbeszédet szolgáló javasolt platform létrehozását.

3.9. Az EGSZB előrelépésnek tekinti, hogy feltérképezik a munkaerő-migráció jövőbeli lehetőségeit egy olyan ágazatban, mint az ápolási-gondozási ágazat, ugyanakkor sajnálja, hogy ezekben a kérdésekben az előrehaladás olyan egyedi eljárások köré szerveződik, amelyek szétaprózzák a közös európai bevándorlási és menekültügyi politika integritását, és így megakadályozzák egy átfogó jövőkép kialakítását. Az EGSZB mindenesetre egyetért azzal, hogy ezeken a területeken előrelépésre van szükség, mégpedig olyan kérdések felvetésével, mint az etikus munkaerő-toborzás és a munkajogok védelmére vonatkozó normák.

3.10. Miközben a kulcsfontosságú ágazatok többségében jelentős részben nők dolgoznak, a mobilis és migráns nők adott esetben bizonytalan munkahelyekre és az informális gazdaságra vannak ráutalva, és gyakran különösen ki vannak szolgáltatva a hátrányos megkülönböztetésnek, a társadalmi kirekesztésnek, a munka- és képzési lehetőségek hiányának, valamint a bántalmazásnak, az erőszaknak és a zaklatásnak. Az EGSZB úgy véli, hogy a nők jogainak védelmét és a nemek közötti egyenlőség szempontját erőteljesebben kell érvényesíteni.

3.11. Az EGSZB üdvözli a fiatalok mobilitási programjainak előmozdítását is, de ismételten felhívja a figyelmet arra, hogy olyan mobilitást és munkaerőpiaci integrációt kell biztosítani, amely védi a fiatalabb munkavállalók munkajogait, akik néha rosszabb munkafeltételekkel (ideiglenes foglalkoztatás, alacsony bérek stb.) szembesülnek. Hasonlóképpen a fogyatékossággal élő munkavállalók megfelelő beilleszkedésének megkönnyítése érdekében külön intézkedéseket kell hozni e munkavállalókra vonatkozóan.

3.12. Az EGSZB üdvözli azt a kezdeményezést, hogy megvizsgálják a nem uniós innovatív vállalkozók és vállalkozások befogadására vonatkozó rendszereket. E tekintetben az EGSZB pozitívnak tartja, hogy ezeket a befogadási rendszereket a digitális és fenntartható gazdasággal összefüggésben vizsgálják, de úgy véli, hogy megfelelő struktúra esetén ezek a rendszerek széles körben megkönnyíthetik különböző más szakmai profilok belépését is az uniós országokba.

4. **Az Unión belüli huzamos tartózkodásról szóló irányelv felülvizsgálata**

4.1. Az EGSZB üdvözli ezt az irányelvjavaslatot, amelynek célja a huzamos uniós tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkezők jogállásának megerősítése azáltal, hogy javítja a huzamos tartózkodási engedély megszerzésének módját, különösen a második tagállamban való tartózkodás esetén. Üdvözli továbbá, hogy a javaslat ki kívánja terjeszteni a szociális védelemhez való egyenlő hozzáférést a más tagállamban huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező uniós állampolgárokra. Az EGSZB üdvözli továbbá az ezen irányelvvel kapcsolatban az egyenlő bánásmód biztosítására és a családegyesítéssel kapcsolatos információkhoz való hozzáférés megkönnyítésére tett kísérletet.

4.2. Az Unión belüli huzamos tartózkodás az európai bevándorlási és menekültügyi politika egyik fő eszköze. Az Unión belüli huzamos tartózkodási engedély megszerzésére vonatkozó, 2003-ban elfogadott eljárások egyenlőtlenül alakultak az Unióban, az Európai Bizottság által javasolt felülvizsgálat célja pedig egy koherensebb rendszer létrehozása.

4.3. Az uniós állampolgárok egy második tagállamban eltöltött öt év tartózkodás után kérelmezhetik a huzamos tartózkodási engedélyt, és ez a rendelkezés a javasolt felülvizsgált irányelvben is megmarad. A javaslat célja, hogy megkönnyítse az ilyen típusú tartózkodással rendelkező személyek Unión belüli mobilitását azáltal, hogy a tartózkodási időre vonatkozó követelményt három évre csökkenti. A javaslat emellett tartalmazza a különböző tagállamokban eltöltött összesített tartózkodási időszakokat is.

4.4. Az EGSZB előrelépésnek tekinti, ha a kérelmezők számára lehetővé teszik, hogy az Unión belüli huzamos tartózkodás feltételeinek teljesítése érdekében a különböző tagállamokban eltöltött tartózkodási időszakokat összesítik, bár úgy véli, hogy a különböző tagállamokban e rendelkezés ellenőrzésére és koordinálására szolgáló mechanizmusokat javítani kell.

4.5. Az EGSZB üdvözli a különböző tartózkodási modellek – mint például a tanulmányi célú tartózkodás, a nemzetközi védelem és az ideiglenes tartózkodás – bevonását. A rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok kivételt képeznek, bár a rendelkezés alapján figyelembe vehetők, ha a kérelmező bizonyítani tudja a rendszeres munkaviszonyt vagy hasonló jogviszonyt.

4.6. Az EGSZB üdvözli továbbá az Unión belüli huzamos tartózkodáshoz és a családtagokhoz kapcsolódó jogok megerősítését, beleértve a munkavállaláshoz és egy másik tagállamba való költözéshez, illetve a munkahelyváltáshoz és egy másik tagállamba való költözéshez való jogot. Az EGSZB különösen érdekesnek tartja, hogy a javasolt új cikk értelmében a nemzeti munkaerőpiaci helyzetet nem kell figyelembe venni a második tagállamon belüli huzamos tartózkodási engedély iránti kérelmek esetében (azaz ha már megszerezték a huzamos tartózkodási engedélyt az Unióban), sem a munkavállalói, sem az önálló vállalkozói tevékenység esetében.

4.7. Az EGSZB üdvözli, hogy egyszerűsödik a munkavállalás és a tanulás lehetősége a huzamos tartózkodásra vonatkozó kérelemnek egy második tagállamban történő benyújtását követő 30 napon belül. Üdvözli továbbá, hogy az uniós polgárokkal azonos feltételek mellett elismerik a (második tagállamban huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező) személyeknek a rendszeres foglalkozás gyakorlásához való jogát.

4.8. Az EGSZB elismeri annak fontosságát, hogy a tagállamok ugyanazokat a szabadságokat és jogokat biztosítsák a huzamos uniós tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek (és családtagjaik) számára, mint a nemzeti állandó tartózkodási engedéllyel rendelkezők számára. Pozitív az is, hogy a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a huzamos uniós tartózkodási engedélyt kérelmezőknek ne kelljen magasabb díjat fizetniük a kérelmük feldolgozásáért, mint a nemzeti tartózkodási engedélyt kérelmezőknek.

4.9. Az EGSZB úgy véli, hogy a családi élethez való jog olyan alapvető kérdés, amely elősegíti a társadalmi integrációt: ezért üdvözli az adminisztratív és bürokratikus akadályok felszámolását, különös tekintettel a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek beilleszkedésének feltételeire. Üdvözli továbbá, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők EU-ban született (vagy örökbe fogadott) gyermekei automatikusan huzamos tartózkodási engedélyt kapnak.

5. **Az összevont engedélyről szóló irányelv felülvizsgálata**

5.1. Az EGSZB üdvözli az összevont engedélyről szóló irányelv felülvizsgálatát, amely számos javítást vezet be a jelenlegi irányelvhez képest:

— az engedélyezési eljárás időtartamának lecsökkentése négy hónapra,

— az eljárás megindítható akár a származási országból, akár a fogadó tagállamból,

— az irányelv a munkaerő-kölcsönző ügynökségeken keresztül dolgozó külföldi állampolgárokra is kiterjed,

— az engedély érvényességi ideje alatt lehetőség van munkáltatóváltásra, bár a kormány általi elutasítás lehetősége fennmarad,

— az összevont engedélyt legalább három hónapig nem lehet visszavonni, miután az engedély birtokosa elveszítette állását, ami stabilitást biztosít, és javítja a migráns munkavállalók foglalkoztatásának minőségét és munkafeltételeit,

— az összevont engedélyről szóló irányelv kiterjesztése az ideiglenes védelem alatt álló személyekre,

— igyekeznek módot találni az összevont engedélyhez kapcsolódó jogokról való tájékoztatásra.

5.2. Az EGSZB mindazonáltal elszalasztott lehetőségnek tartja, hogy a 2011-ben benyújtott első irányelvjavaslat tartalmának megfelelően nem bővítették ki a jogok körét. Ez olyan kérdésekre vonatkozik, mint például a munkanélküli ellátásokhoz való hozzáférés, miközben az EGSZB továbbra is hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a tagállamok számára bizonyos rugalmasságot biztosítsanak e téren, ahogyan azt a jelenlegi irányelv is előírja. Az EGSZB azt is sajnálja, hogy nem vizsgálták meg annak lehetőségét, hogy az irányelvet kiterjesszék az ideiglenes foglalkoztatásban lévő migránsokra is.

5.3. Az EGSZB elengedhetetlennek tartja, hogy a felülvizsgálat hangsúlyozza a harmadik országbeli munkavállalókkal szembeni egyenlő bánásmód megerősítésének szükségességét, különösen a szociális jogokkal és a munkafeltételekkel, az egyesülési és társulási szabadsággal, valamint a társadalombiztosítási ellátásokkal kapcsolatos tanácsadás tekintetében, elősegítve az egyenlő feltételek melletti munkaerőpiaci integrációt.

5.4. Az EGSZB támogatja azt a tagállamokhoz intézett felhívást, hogy dolgozzanak ki megfelelő mechanizmusokat a kockázatértékelésre, az ellenőrzésekre és a szankciókra, valamint a munkáltatók felügyeletére. Megjegyzi azonban, hogy mivel a munkaügyi ellenőrzések nemzeti hatáskörbe tartoznak, az Európai Munkaügyi Hatóság ([7]) megbízatásával összhangban meg kell erősíteni az uniós szinten kidolgozható üzeneteket és ellenőrzési eszközöket.

5.5. Az EGSZB úgy véli, hogy további előrelépést kell tenni a munkaügyi felügyelőség panaszmechanizmusait igénybe vevő migráns munkavállalók védelme terén. Ha nincsenek olyan mechanizmusok, amelyek megakadályozzák, hogy a munkaügyi panaszokat migráció-ellenőrzési célokra használják fel, fennáll a veszélye annak, hogy a munkáltatók megbüntetik azokat, akik bejelentik a kizsákmányoló munkafeltételeket, ami negatív következményekkel jár a tartózkodási státuszukra nézve. E tekintetben tovább kell fejleszteni és jobban érvényre kell juttatni a munkaerő kizsákmányolása elleni küzdelmet célzó intézkedéseket.

Kelt Brüsszelben, 2022. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

([7]) https://www.ela.europa.eu/en/what-we-do